

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Резюме

У статті розглядаються ключові аспекти формування національної свідомості української молоді в умовах сучасних викликів, зокрема глобалізації, війни та соціально-політичної нестабільності. Проаналізовано нормативно-правову базу України, що спрямована на розвиток національної та громадянської ідентичності молоді, культурних і соціальних компетентностей, формуванню патріотичної свідомості. Наголошується на необхідності інтеграції національної ідентичності в освітні програми та підготовці фахівців для національно-патріотичного виховання. Водночас підкреслюється важливість боротьби з російською пропагандою, розвитку медіаграмотності та формування єдиної інфраструктури для підтримки національної свідомості в умовах війни. Зазначено, що ефективне формування національної ідентичності потребує комплексного підходу, включаючи освіту, культурні ініціативи та підтримку громадянського суспільства.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та проаналізувати проблему формування національної ідентичності української молоді. **Завдання дослідження:** проаналізувати нормативно-правову щодо формування національної свідомості української молоді; дослідити роль освіти та громадянської свідомості у формуванні національної ідентичності; проаналізувати соціокультурні та психологічні аспекти етнонаціональної ідентичності. Для досягнення поставленої мети були використані такі **методи дослідження:** науковий аналіз, систематизація, узагальнення, порівняння. У **результаті** проведеного дослідження було проаналізовано нормативно-правові акти України щодо формування національної свідомості української молоді; проаналізовано пріоритетні напрямки, стратегічні цілі, завдання для їх досягнення та показники результативності. **Висновки.** Формування національної свідомості серед української молоді є важливим завданням державної молодіжної політики, що спрямована на розвиток громадянської, національної та культурної ідентичності, виховання патріотизму та розвиток культурних цінностей. Протидія російській пропаганді та розвиток медіаграмотності серед населення є необхідними для зміцнення національної ідентичності. Для успішного формування національної ідентичності необхідно популяризувати українську мову, культурні традиції, активно залучати молодь до патріотичних та культурно-просвітницьких заходів, розвивати ефективну систему кадрового забезпечення у сфері національно-патріотичного виховання.

Ключові слова: національна ідентичність; національна свідомість; культурна ідентичність; стратегія розвитку національної та громадянської ідентичності.

Вступ. Питання національно-патріотичного виховання впродовж століть залишалося одним із ключових у формуванні особистості та побудові незалежної держави й нації. Виховання дітей та молоді завжди відігравало важливу роль, тому привертає значну увагу науковців. Сучасні українські реалії свідчать про те, що дослідження ідентифікаційних процесів і національної ідентичності українців у період війни допоможе краще зрозуміти вплив війни на їхню свідомість та визначити чинники, які сприяють зміцненню національної самосвідомості. Формування національної свідомості української молоді є важливим етапом у процесі становлення їх особистості як громадян України. Національна свідомість охоплює відчуття приналежності до своєї нації, її культури, традицій та історії. Вона включає такі складові, як знання про свою країну, її історичну спадщину, культуру, мову і традиції; гордість за досягнення своєї держави; а також бажання брати активну участь у її житті та розвитку, бути повноправним членом суспільства.

Упродовж історії українського народу, який тривалий час перебував під гнітом іноземних держав, національна освіта відігравала надзвичайно важливу роль. Загарбники українських земель прагнули прищепити українцям комплекс меншовартості, підриваючи основи їхнього культурно-духовного існування, забороняючи українську мову та літературу, а також нав'язуючи чужі цінності й пріоритети, зокрема через систему освіти. Проте саме освітні традиції стали одним із головних чинників, які допомогли українцям зберегти свою національну ідентичність і неповторність. Боротьба за збереження української освіти, культури й ідентичності завжди була пріоритетним

завданням у процесі національного розвитку.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та проаналізувати проблему формування національної ідентичності у здобувачів вищої освіти.

Завдання дослідження – проаналізувати нормативно-правову щодо формування національної свідомості української молоді; дослідити роль освіти та громадянської свідомості у формуванні національної ідентичності; проаналізувати соціокультурні та психологічні аспекти етнопонаціональної ідентичності.

Для досягнення поставленої мети були використані такі **методи дослідження**: науковий аналіз, систематизація, узагальнення, порівняння.

Результати. В українському законодавстві є ряд нормативних актів, що стосуються принципів формування національної свідомості молоді. Так, у Законі України «Про основні засади молодіжної політики» (2022) одним із основних завдань є «формування громадянської, національної та культурної ідентичності української молоді». Молодіжна робота спрямована на задоволення потреб молодих людей, з акцентом на розвиток необхідних компетентностей, враховуючи актуальні соціально-економічні умови. Зокрема до основних завдань молодіжної роботи належать не лише сприяння розвитку і задоволенню різноманітних потреб та інтересів дітей і молоді, підтримка їх особистісного становлення та самореалізації; заохочення до участі у волонтерській діяльності, підтримка вуличних культур, неформальних молодіжних об'єднань, організація програм національного та міжнародного обміну, а також розвиток молодіжного туризму. Одним із пріоритетних завдань молодіжної роботи є формування у дітей та молоді загальнолюдських, культурних і національних цінностей, а також розвиток ключових компетентностей: навчально-пізнавальних, громадянських, соціальних, комунікативних, підприємницьких тощо на основі національної самосвідомості.

У розрізі дослідження окресленої проблеми доцільним вважаємо представити деякі терміни та розтлумачити їх значення. Згідно Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2023):

- громадянсько-патріотичне виховання розглядається як «наскрізний виховний процес, спрямований на усвідомлення громадянами України власної відповідальності за розвиток успішної країни та важливості турботи про благо українського народу»;

- національно-патріотичне виховання тлумачиться як «наскрізний виховний процес, спрямований на утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування оборонної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України»;

- українська громадянська ідентичність розуміється як «стійке усвідомлення громадянином України, закордонним українцем свого політико-правового зв'язку з Україною, українським народом та громадянським суспільством»;

- українська національна ідентичність – «стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, географічним та етносоціальним походженням, історичною пам'яттю, комплексом духовно-культурних цінностей, зокрема українською мовою і народними традиціями».

Водночас, основними завданнями державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є:

1) розвиток громадянської свідомості, що полягає у формуванні активної позиції громадян, зокрема дітей і молоді, що ґрунтується на повазі до прав людини, духовних і національних цінностей, патріотизмі, оборонній стійкості, а також шануванні державних символів і мови;

2) формування та збереження національної ідентичності як у громадян України, так і в закордонних українців, які усвідомлюють свою приналежність українській нації;

3) підтримка культурного різноманіття має на меті розвиток етнічної, культурної, мовної та релігійної унікальності всіх корінних народів і національних меншин, які проживають на території України;

4) протидія державі-агресору передбачає мінімізацію впливу держави-агресора в інформаційній, освітній і культурній сферах;

5) активізація громадянського суспільства ґрунтується на залученні інститутів громадянського суспільства до реалізації цілей політики в цій сфері;

6) вшанування пам'яті ветеранів передбачає впровадження комплексу дій щодо поширення

інформації про внесок ветеранів війни та формування традицій вшанування полеглих і померлих захисників;

7) готовність до захисту держави ґрунтується на формуванні громадянської готовності до виконання обов'язку захисту незалежності та територіальної цілісності України (Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», 2023).

У Стратегії утвердження національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (2023) розглядаються ключові виклики, що впливають на формування національної свідомості та громадянської ідентичності в Україні. Зокрема, збройна агресія, окупація частини територій, демографічна та епідемічна кризи, а також проблеми в освіті та культурі, що значно впливають на розвиток держави та її соціальну єдність. Пропаганда «руського міра» та ідеї про єдність з росією, що панували до початку війни, формували певні ідентичності серед українців, зокрема в східних та південних регіонах. Проте після початку війни більшість громадян України змінили свою ідентифікацію, 94% визначають себе громадянами України, а значна частина ідентифікує себе з Європою.

У названому вище нормативному документі актуалізовано проблеми ідентифікації та необхідність розвитку української національної свідомості, що передбачено реалізувати, використовуючи можливості освіти, зокрема через включення національної ідентичності в програми шкіл і позашкільних закладів. Важливим завданням є також підготовка фахівців для національно-патріотичного виховання, адже тривалий воєнний стан вимагає розбудови ефективної навчально-виховної системи. Серед проблем – відсутність узгоджених підходів щодо підготовки таких фахівців, які відповідають вимогам воєнного часу та перспективам післявоєнної відбудови.

Водночас особливо важливим є розвиток інформаційно-просвітницької політики, яка би протидіяла російській пропаганді та формувала національну ідентичність, здатну об'єднати країну, зокрема в умовах інтенсивних інформаційних атак. Створення єдиної системи закладів, які б опікувалися ідентичністю, а також посилення медіаграмотності громадян є необхідними кроками для стабілізації національної свідомості в умовах війни.

В цілому, розв'язання цих проблем вимагає комплексних зусиль на всіх рівнях – від освіти до соціально-психологічної реабілітації, а також розвитку громадянського суспільства, що є важливою складовою забезпечення суверенітету та територіальної цілісності України.

Таблиця 1

Стратегічні цілі та показники їх досягнення згідно Стратегії утвердження національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (2023)

Пріоритетний напрям	Стратегічна ціль	Завдання для досягнення цілі	Результативні показники
1. Утвердження української національної та громадянської ідентичності	Утвердження національної ідентичності на основі суспільно-державних цінностей, формування патріотизму, соціальної активності, громадянської стійкості	<ul style="list-style-type: none"> - формування патріотичної свідомості, поваги до державних символів, мови; - підтримка українськомовного інформаційного продукту; - популяризація історії України; - збереження культурної спадщини; - інтеграція національно-патріотичного виховання; - залучення ветеранів до освітньої діяльності; - розвиток критичного мислення; - організація науково-дослідної роботи. 	Щороку охоплюється не менше 1,5% осіб заходами, спрямованими на утвердження національної ідентичності
2. Взаємопідтримка та співпраця	Забезпечення скоординованої діяльності органів влади, громадянського суспільства, міжнародних	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток партнерства з громадянськими інститутами; - утворення координаційних рад; - залучення інститутів громадянського суспільства до розробки політики; - надання державної підтримки 	<ul style="list-style-type: none"> - Утворено не менше 25 координаційних рад; - щороку охоплюється не менше

	організацій для реалізації політики у сфері ідентичності	проектам; - формування єдиного інформаційного простору.	0,5% населення проектами
3. Система кадрового забезпечення	Розвиток системи підготовки фахівців з національно-патріотичного виховання та громадянської освіти.	- формування програм перепідготовки; - розроблення програм підвищення кваліфікації; - підготовка фахівців для роботи з населенням з тимчасово окупованих територій; - залучення ветеранів до освітніх проектів; - удосконалення компетентностей шляхом неформальної освіти.	Щороку близько 120 осіб удосконалюють знання шляхом неформальної освіти.
4. Розвиток інфраструктури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності	Забезпечення умов створення інфраструктури для популяризації національних цінностей.	- створення інфраструктури в регіонах; - розвиток патріотичних осередків; - сприяння утворенню структурних підрозділів; - розвиток спроможності органів влади.	- Створено структурні підрозділи з утвердження ідентичності; - розроблено критерії та порядок моніторингу закладів.

Примітка: Складено автором на основі джерела «Стратегія утвердження національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року» (2023)

Дискусія. Проблема національної ідентичності української молоді набуває особливої гостроти в умовах глобалізації, полікультурного середовища та повномасштабної війни. На думку фахівців, до чинників, що спричиняють кризу ідентичності серед молодих українців, належать негативний вплив на свідомість молоді сучасних технологій, медіа та Інтернету, зростання еміграції через бойові дії, посилення соціально-політичної нестабільності в країні. У такій ситуації перед державними інститутами постає завдання щодо зміцнення національної ідентичності молоді та підтримки стратегічних процесів формування громадянської свідомості в умовах російсько-української війни. Нині українське суспільство стикається з кризою національної ідентичності, особливо серед молоді. Це обумовлено тривалим періодом війни та повномасштабним вторгненням, що призвело до значної хвилі еміграції української молоді за кордон. Ці процеси стали катализатором змін у сприйнятті національної ідентичності. Для подолання цієї кризи необхідно впроваджувати комплексні та довгострокові механізми, спрямовані на відновлення й зміцнення національного ідентифікаційного самовизначення.

Формування національної ідентичності значною мірою ґрунтується на дотриманні принципів правової, демократичної та соціальної держави, яка створює гідні умови для життя і праці громадян, а також забезпечує захист їх основних прав та свобод.

К. Пісоцька & Є. Бурмистрова (Пісоцька & Бурмистрова, 2023), визначивши ключові аспекти й особливості національної ідентичності, окреслили інструменти її формування серед української молоді та в суспільстві загалом, а саме:

- підвищення престижу й значущості української мови та культурних традицій;
- створення сприятливих внутрішніх умов для позитивного сприйняття громадянами своєї держави й нації;
- формування історичної спадщини як базового чинника для розвитку національної ідентичності;
- зміцнення міжнародного статусу України та формування відповідної національної гордості серед громадян;
- активне залучення молоді до патріотичних і культурно-просвітницьких ініціатив (Пісоцька & Бурмистрова, 2023).

Як стверджує М. Морарь (Морарь, 2020), освіта є ключовим фактором національного

становлення, поширення української національної ідеї та розвитку громадянської свідомості. В умовах глобальних і внутрішніх трансформацій необхідно переосмислити державні пріоритети щодо формування політичної культури як суспільства загалом, так і окремої особистості. Автор наголошує, що ключовим завданням щодо формування політичної культури української молоді залишається гуманізація університетської освіти, адже у контексті сучасних викликів саме гуманістичні цінності, як-от толерантність, справедливість та людяність, сприяють її розвитку. Водночас політична освіта не лише забезпечує людину знаннями про політичний світ, але й формує її громадянську позицію, сприяє усвідомленню значимості кожного індивіда в суспільстві та задоволенню його потреби бути почутим. На думку автора, вирішальне значення для розвитку політичної культури українського суспільства має створення ефективної системи політичної освіти, а вивчення політології у закладах вищої освіти відіграє важливу роль для студентів незалежно від їх спеціалізації. Політична наука формує свідомого громадянина, який не тільки матиме необхідні знання, але й буде готовим до активної політичної участі, співпраці з громадськими організаціями чи політичними партіями, а також буде здатним захищати власні політичні права та свободи (Морарь, 2020).

На думку С. Бойко (Бойко, 2022), ключову роль у забезпеченні безпеки української нації та формуванні національної ідентичності відіграє українознавча компетентність. Дослідниця пропонує такі ефективні шляхи формування національної та національно-культурної ідентичності в умовах російсько-української війни:

- розширення сфери використання української мови;
- забезпечення доступу до достовірної інформації та розвиток критичного мислення;
- зміцнення національної свідомості та самосвідомості;
- утвердження національної гідності та подолання проявів національної меншовартості;
- реалізація дієвих реформ;
- боротьба з ксенофобією та нетерпимістю;
- забезпечення політичної рівності громадян України через діючу систему прав і обов'язків;
- акцент на спільності громадянської культури та ідеології;
- виховання молодого покоління на основі національних цінностей (Бойко, 2022).

Досліджуючи психологічний вимір етнонаціональної ідентичності, науковицею В. Предко (Предко, 2018) було розроблено методика «Психологічний вимір виявів етнонаціональної ідентичності», яка складається з таких шкал (факторів): духовність, традиції, культура, ЗМІ, мова, етносамооцінка, національні почуття, трансформованість. На основі аналізу публікації авторки ми структурували фактори (категорії), що впливають на формування етнонаціональної ідентичності, які ми представили у вигляді таблиці.

Таблиця 2

Етнонаціональна ідентичність: ключові аспекти та фактори впливу

Категорія	Зміст
Етнічна соціалізація	Формування системи уявлень про свою етнонаціональну групу, що включає знання про історію, традиції та культуру
Формування етнонаціональної ідентичності	Відчуття належності до нації, усвідомлення тотожності та співпричетності до народу
Вплив соціуму	Єдність соціуму проявляється через етноментальні характеристики та стимули єдності (ЗМІ, символи, мова, культура)
Засоби масової інформації	- Значний внесок у зміцнення етнонаціональної ідентичності; - інтернаціональний характер ЗМІ спричиняє стирання етнонаціональних особливостей; - домінування зарубіжних джерел призводить до втрати мовної ідентичності.
Протидія впливу глобалізації	Необхідність розробки системи медійних заходів для захисту етнонаціональної індивідуальності в інформаційному просторі
Роль державних ЗМІ	Поширення україномовної інформатизації суспільства; висвітлення суспільно-політичних, соціально-економічних та культурних подій
Народні звичаї та обрядові	Важливі для збереження етнонаціональної пам'яті та розвитку

свята	етнонаціональної ідентичності
Національна культура	Вираження належності до нації через стиль мислення, спосіб життя, музику, кінематограф, літературу та мистецтво. Підвищення культурного виховання є ключовим
Збереження культурних надбань	Поширення та примноження культурних здобутків минулого
Мова як етнонаціональний чинник	- Формує етнонаціональну ідентичність з перших днів життя; - консолідує націю через зв'язок із мисленням, свідомістю та життєдіяльністю; - потребує підтримки та поширення української мови серед населення.

Примітка: Складено автором на основі джерела «Психологічний вимір етнонаціональної ідентичності» (Предко, 2018)

Висновки. Комплексний підхід до формування української національної та громадянської ідентичності передбачає освітні, культурні, медійні та соціальні заходи, що спрямовані на зміцнення національної свідомості, особливо серед молоді, як запоруки єдності українського суспільства в умовах воєнного та післявоєнного періоду. Одним із ключових завдань державної політики України є формування національної свідомості молоді, що регулюється нормативно-правовими документами, які визначають розвиток української національної та громадянської ідентичності, а також підвищення патріотичної активності молоді. Зміцнення української національної та громадянської ідентичності ґрунтується на підтримці суспільно-державних цінностей, повазі до державних символів, розвитку української мови та культурної спадщини, а також активному залученню молоді до національно-патріотичного виховання. Виклики сучасності (збройна агресія, демографічна криза, інформаційна війна) вимагають системних та комплексних заходів для відновлення і розвитку національної свідомості, зокрема через освітні програми, медіаграмотність та інформаційно-просвітницьку політику. Провідну роль у формуванні національної ідентичності та громадянської свідомості відіграє освіта. Важливим є гуманістичний підхід до виховання молоді, політична освіта та формування українознавчих компетентностей. Державні ЗМІ та медіа відіграють важливу роль у поширенні україномовного контенту та протидії негативному інформаційному впливу, що сприяє збереженню національної ідентичності. Інформаційна політика та медіаграмотність громадян необхідні для протидії російській пропаганді, збереження соціальної єдності та формування національної ідентичності в умовах воєнного стану. Збереження національних традицій та культури і їх популяризація є основою для формування етнонаціональної свідомості, а підтримка мови, культурних надбань і народних звичаїв сприяє зміцненню єдності нації. Критично важливою в умовах сучасних викликів є систематизація підготовки фахівців з національно-патріотичного виховання, оскільки війна вимагає нових підходів до навчання і виховання молодого покоління.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Бойко, С. (2022). Формування національної ідентичності української молоді в умовах російсько-української війни. *Українознавчий альманах*, 30, 17–22. DOI: <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2022.30.2>

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» (2022). Взято з: <https://ips.ligazakon.net/document/t211414>

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2022). Взято з: <https://ips.ligazakon.net/document/t222834?an=2>

Морарь, М. (2020). Місце й роль політичної освіти у формуванні політичної культури української молоді: теоретико-методологічний аспект. *Регіональні студії*, вип. 20, 98–102. Взято з: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/39661>

Пісоцька, К., & Бурмистрова, Є. (2024). Особливості національної ідентичності української молоді в умовах російсько-української війни. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*, (2), 40–44. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-6-40-44>

Постанова Кабінету міністрів України Про схвалення Стратегії утвердження національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках (2023). Взято з: <https://ips.ligazakon.net/document/KP231322?an=1>

Предко, В. (2018). Психологічний вимір етнонаціональної ідентичності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»: збірник наукових праць*, (7), 100–107. Взято з: <https://journals.oa.edu.ua/Psychology/article/view/2320>

REFERENCES

Boiko, S. (2022). Formuvannya natsionalnoi identychnosti ukraïnskoi molodi v umovakh rosiïsko-ukraïnskoi viiny [Formation of the National Identity of Ukrainian Youth in the Context of the Russian-Ukrainian War]. *Ukrainoznavchyi almanakh*, 30, 17–22. [in Ukrainian]

Zakon Ukrainy «Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky» (2022) [The Law of Ukraine “On the Basic Principles of Youth Policy”]. [in Ukrainian]

Zakon Ukrainy «Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukraïnskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti» (2022) [The Law of Ukraine “On the Basic Principles of State Policy in the Field of Strengthening Ukrainian National and Civil Identity”]. [in Ukrainian]

Morar, M. (2020). Mistse y rol politychnoi osvity u formuvanni politychnoi kultury ukraïnskoi molodi: teoretyko-metodolohichniy aspekt [The Place and Role of Political Education in the Formation of the Political Culture of Ukrainian Youth: Theoretical and Methodological Aspects]. *Rehionalni studii*, vyp. 20, 98–102. [in Ukrainian]

Pisotska, K., & Burmystrova, Ye. (2024). Osoblyvosti natsionalnoi identychnosti ukraïnskoi molodi v umovakh rosiïsko-ukraïnskoi viiny [Peculiarities of the National Identity of Ukrainian Youth in the Context of the Russian-Ukrainian War]. *Naukovyi visnyk Dniprovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, (2), 40–44. [in Ukrainian]

Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy Pro skhvalennia Stratehii utverdzhennia natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2023-2025 rokakh (2023) [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Approval of the Strategy for Strengthening National and Civic Identity for the Period up to 2030 and Approval of the Operational Action Plan for its Implementation in 2023-2025]. [in Ukrainian]

Predko, V. (2018). Psykholohichniy vymir etnonatsionalnoi identychnosti [The psychological dimension of ethno-national identity]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Psykhologiiia»: zbirnyk naukovykh prats*, 7. 100–107. [in Ukrainian]

T. Mikheyeva

PECULIARITIES OF THE FORMATION OF THE NATIONAL IDENTITY OF UKRAINIAN YOUTH

Abstract

The article examines the key aspects of the formation of the national consciousness of Ukrainian youth in the context of modern challenges, including globalization, war and socio-political instability. The author analyzes the legal framework of Ukraine aimed at developing the national and civic identity of young people, their cultural and social competencies, and the formation of patriotic consciousness. The author emphasizes the need to integrate national identity into educational programs and to train specialists for national and patriotic education. At the same time, the importance of combating Russian propaganda, developing media literacy and forming a unified infrastructure to support national consciousness in times of war is emphasized. It is noted that the effective formation of national identity requires a comprehensive approach, including education, cultural initiatives and support for civil society.

The purpose of the article is to theoretically substantiate and analyze the problem of forming the national identity of Ukrainian youth. Objectives of the study: to analyze the legal framework for the formation of the national consciousness of Ukrainian youth; to study the role of education and civic consciousness in the formation of national identity; to analyze the socio-cultural and psychological aspects of ethno-national identity. To achieve this goal, the following research methods were used: scientific analysis, systematization, generalization, and comparison. As a result of the study, the author analyzed the legal acts of Ukraine on the formation of the national consciousness of Ukrainian youth; analyzed the

priority areas, strategic goals, tasks for their achievement and performance indicators. **Conclusions.** The formation of national consciousness among Ukrainian youth is an important task of the state youth policy aimed at developing civic, national and cultural identity, fostering patriotism and developing cultural values. Countering Russian propaganda and developing media literacy among the population are essential to strengthening national identity. For the successful formation of national identity, it is necessary to popularize the Ukrainian language and cultural traditions, actively involve young people in patriotic and cultural events, and develop an effective system of staffing in the field of national and patriotic education.

Key words: national identity; national consciousness; cultural identity; strategy for the development of national and civic identity.